

LOISPISTIÄISIÄ KERÄÄMÄÄN!

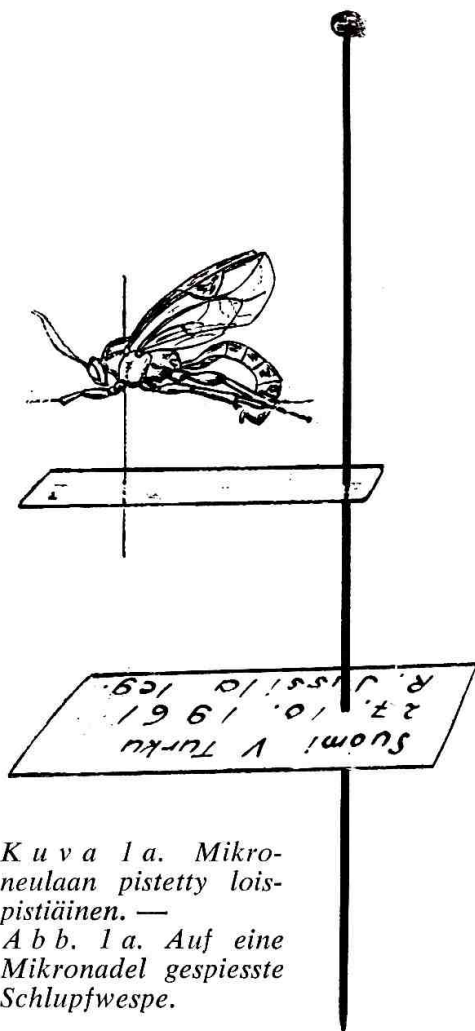
Reijo Jussila

Maamme suurin hyönteislahko lienee pistiäiset. Se saa kiittää ensimmäisestä sijastaan ennen kaikkea loispistiäisiä, joita on monennäköisiä ja -kokoisia. Pienimmät ovat vajaan millimetrin mittaisia, mutta suurimmat voivat saavuttaa 7 cm:nkin koon (munapistin mukaan luettuna).

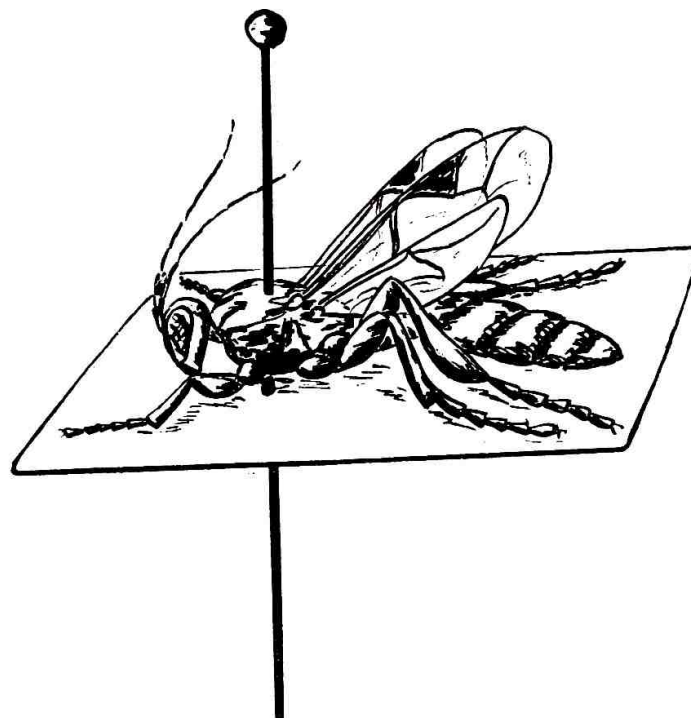
Suurimmat loispistiäiset kuuluvat runsaslajisimpaan hyönteisheimoomme, *Ichneumonidae*. Suomesta on ikneumonideja tavattu lähes 2.000 lajia ja koko maapallolta noin 20.000. Lajirunsautensa ja monimuotoisuutensa takia loispistiäiset ovat varsinkin entomologian polun alkupäätä taivaltavalle vaikea tutkimuskohde. Siitä huolimatta niitä olisi syytä harrastaa ja keräillä, sillä niillä on luonnon tasapainon ylläpitämisessä usein ratkaiseva merkitys.

Annan tässä muutamia sopiviksi katsomiani neuvoja loispistiäisten keräämistä ja taltioimista varten. Keräilyvälineistä on tärkein **k e n t t ä h a a v i**. Varren pituudeksi riittää 80—100 cm ja renkaan halkaisijaksi noin 25 cm. Pussi olkoon melko syvä, ainakin 40 cm, ja pohjan (ilmaa läpäisevää, vahvaa kangasta) halkaisija vajaan 15 cm. Kenttähaavilla keräämme hyönteisiä ruohikoista, puista ja pensaista. Monet loispistiäiset liikkuvat yöllä. Nämä saa kerätyksi parhaiten **v a l o l t a**. Erikoisen tehokas on ns. elohopealamppu, joka on kuitenkin melko kallishintainen. Sekavalolamput, joita nykyään käytetään teittemme ja katujemme valaistukseen, kelpaavat yhtä hyvin. Myös perhosrysä on käyttökelpoinen.

Monia hienoja loispistiäisiä saa **k a s v a t t a m a l l a** niiden toukkia. Usein näemme perhosen tai jonkin muun hyönteisen toukan kyljessä ikään kuin pieniä palloja. Ne ovat loispistiäisen munia. Myös sen pieniä toukkia voimme nähdä. Monet loispistiäisten toukat asustavat kuitenkin kokonaan isäntäeläimen sisällä. Loisitun eläimen erottaa terveestä kenties vain siitä, että se on huonovointisen näköinen. Kun loisitun toukan kasvattaa, kuoriutuu isäntäeläimen sijasta loispistiäinen. Monia entomologeja tapaus kuitenkin harmittaa, ja heistä tuntuu, että

Kuva 1 a. Mikro-
neulaan pistetty lois-
pistiäinen. —
Abb. 1 a. Auf eine
Mikronadel gespiesste
Schlupfwespe.

Kuva 1 b. Loispistiäisen jalkojen
ojentaminen. — Abb. 1 b. Aus-
strecken der Beine einer Schlupfwespe.

vaivalloinen kasvatustyö on mennyt hukkaan: tulihan kotelosta vain loinen! Mutta kasvatustulosta ei saisi missään nimessä hävittää, vaan säilyttää sekä kirjoittaa tarkoin muistiin isäntäeläinlajin nimi. Voihan olla, että loinen on isäntäeläintänsä paljon harvinaisempi.

Loispistiäiset on paras tappaa syankaliumipullossa.

Preparoiminen on syytä suorittaa mahdollisimman pian, niin kauan kuin pistiäiset ovat vielä tuoreita. Suuremmat loispistiäiset pistämme 0—3:n neuloihin, pienempiin (alle $\frac{1}{2}$ cm) on syytä käyttää mikroneuloja. Lapuille liimaimista on vältettävä. Mikroneuloihin kiinnitetyt pistämme sitten ohueen, n. 7 mm:n pituiseen selluloidilevyyn, jonka puolestaan pistämme n:o 1:n vahvuiseen neulaan (kuva 1a). Siipiä ei kannata ruveta levittämään, mutta jalat voi ojentaa pistiäisen alle vähäksi ajaksi pistetyn vahvan paperilevyn avulla (kuva 1b).

Ellei ole mahdollista heti preparoida loispistiäisiä, voi ne väliaikaisesti säilyttää jossain laatikossa selluloosavanun välissä. Pehmitettäessä on muistettava, ettemme pidä loispistiäisiämme liian kauan kosteudelle alttiina, sillä silloin siivet voivat turmeltua. Yleensä riittää pehmittämiseen yksi vuorokausi, pienille lajeille muutama tunti.

Deutsches Referat

Reijo Jussila: Einsammeln von Schlupfwespen.

Verfasser beschreibt die wichtigsten Verfahren des Einsammelns von Schlupfwespen: Anwenden von Keschern, Fang am Licht und Zucht. Beim Präparieren werden Nadeln von Nr. 0—3 benutzt. Die unter $\frac{1}{2}$ cm langen Schlupfwespen spießt man auf Mikronadeln, die in etwa 7 mm lange, schmale Zelluloidplatten gesteckt werden (Abb. 1a). Die Beine werden durch feste Papierplatten ausgestreckt (Abb. 1b).